

Detta projekt finansieras
delvis av statliga bidrag
till kommunal och lokal
naturvård.

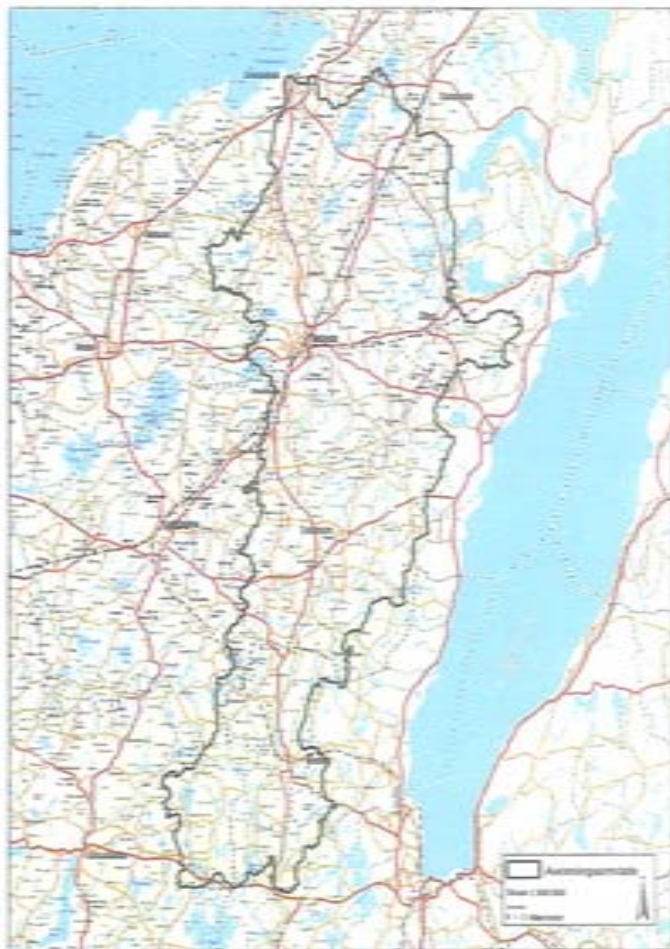
Sjövandrande Tidanöring

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Tidans vattensystem

**Källområdet ligger vid
Strängseredssjön i
Ulricehamns kommun**

**Mynnar i Vänern i Mariestad,
ca 180 km, fallhöjd 249 m,
ca 19 m³/sek**

**Största biflödet Ösan rinner
upp i Falköpings kommun
och förenas med huvudfåran
i sjön Östen**

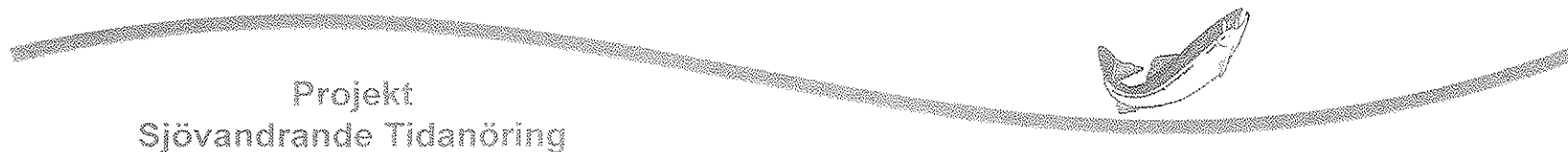

Tidans vattensystem

Kalkrik berggrund dominerar, inga försurningsproblem

Avrinningsområdet omfattar ca 2 200 km², varav hälften skogsmark, en tredjedel jordbruksmark och en liten sjöandel

De flesta sjöarna finns i den övre delen av systemet

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Tidans vattensystem

Vattenkvalitén präglas i övrigt av omgivande markanvändning, tätorternas avloppsreningsverk etc.

Höga kväve- och fosforhalter

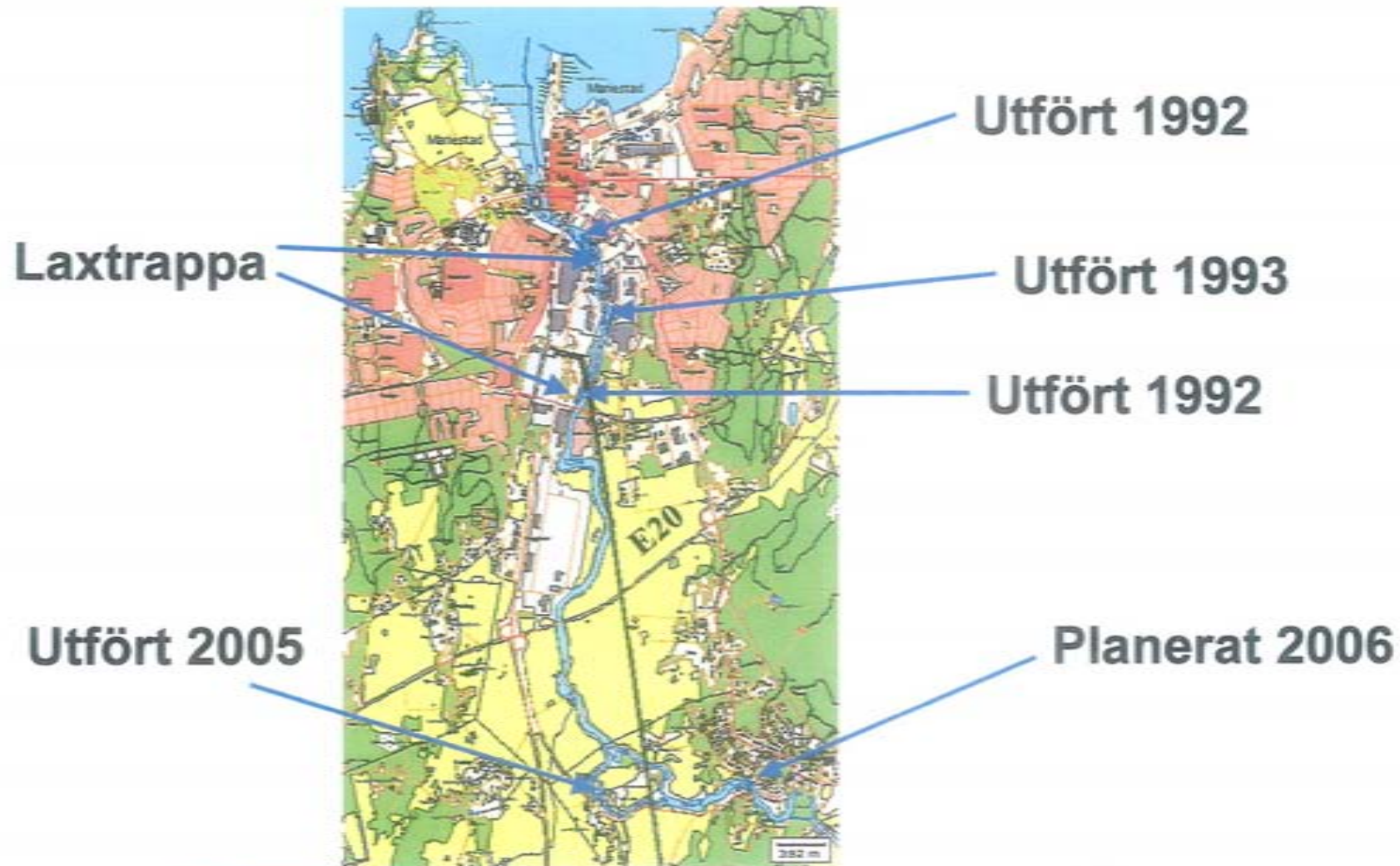
Den rika bottenfaunan bedöms dock inte negativt påverkad näringsämnen

Artrik fiskfauna bl.a. Asp, Färna och Öring

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Restaureringsarbeten i Tidan

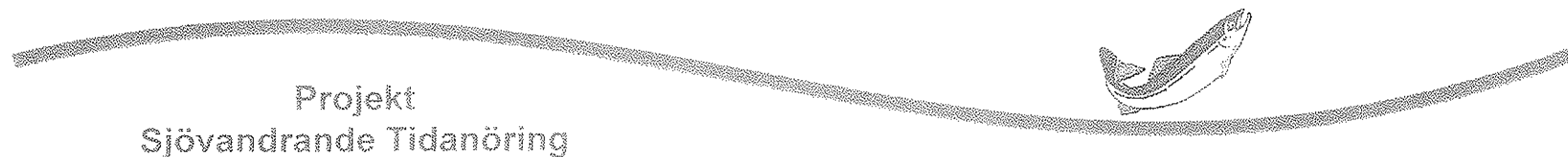

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Sammanfattning av utförda åtgärder i Tidans nedre del

- 1992 Tidans nedre fiskevårdsområdesförening bildas
Biotopåtgärder genomförs i centrala Mariestad
2 st laxtrappor byggs, vid de två nedre kraftverksdammarna
- 1993 Biotopåtgärder genomförs mellan de två nedre kraftverksdammarna
Ett fiskkläckeri byggs för Tidanöringen
- 1995 Vattendomstolen beslutar vid omprövning om en minimitappning på
1 m³/s förbi de 2 nedre kraftverksdammarna
- 1996 Laxforskningsinstitutet konstaterar genom genanalys att
Tidanöringen är en unik öringstam
Fiskeriverket beslutar om skydd för Tidanöringen i Mariestadssjön

Projekt

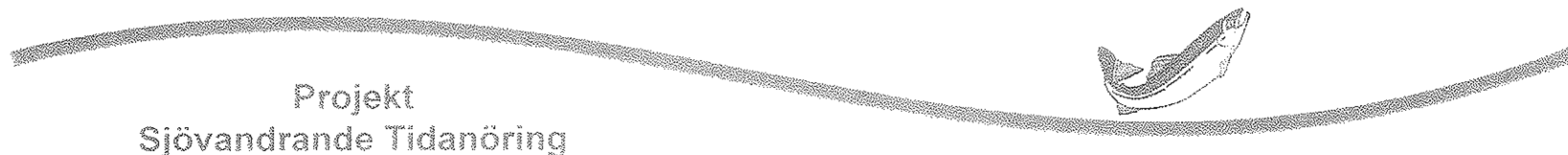
Sjövandrande Tidanöring

Sammanfattning av utförda åtgärder i Tidans nedre del (forts.)

2001 Ny vattendom vid Trilleholm om minitappning på
1 m³/s

2004 Tillsynsbeslut för Katrinefors om ny
nivåregleringsutrustning

2004 Tillsynsbeslut för Stadskvarnen om byte till
fingaller på 20 mm

Varför fortsätta uppströms?

Mindre konkurrens

Lägre predationstryck

Mindre fisketryck

Bättre och större lek- och uppväxtområden

Bättre skydd vid skadliga utsläpp

Enda möjligheten att skapa ett livskraftigt bestånd

Underlättar även annat vattenvårdsarbete

Långsiktig vision för arbetet

All fisk skall fritt kunna vandra uppströms och nedströms utan att hindras av dammar m.m.

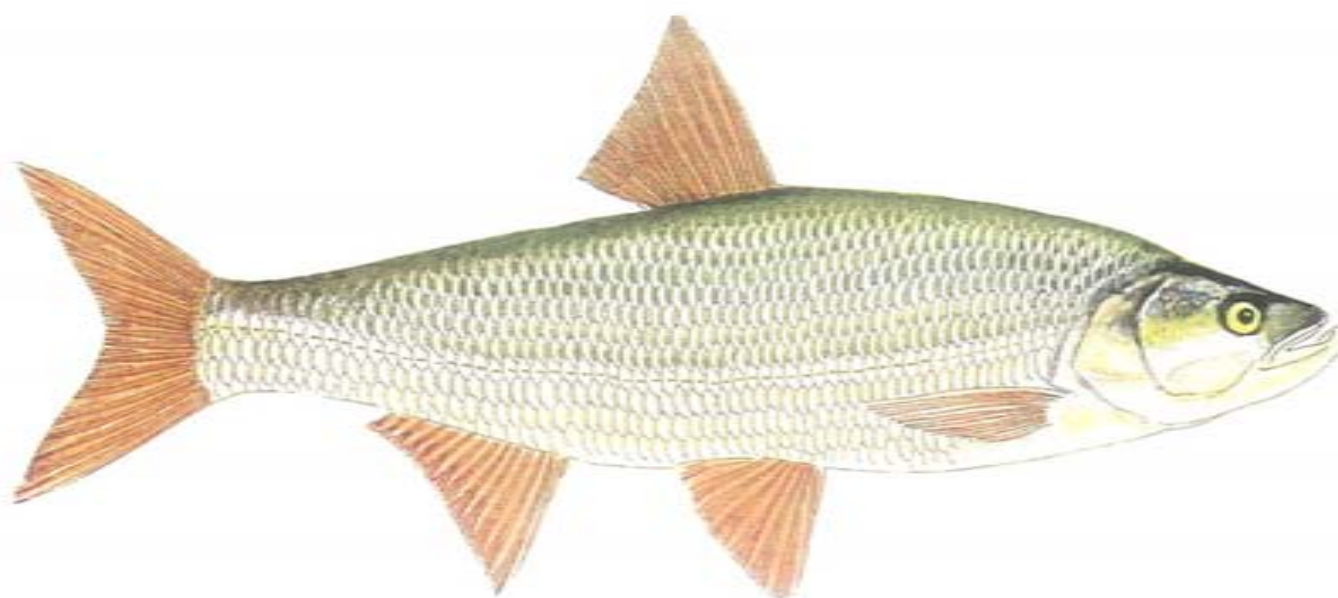
Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Målsättning

Skapa ett livskraftigt öringbestånd som tål ett visst fisketryck

Gynna andra hotade arter t.ex. Asp

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Finansiärer och övriga samarbetspartners

Mariestad, Skövde och Töreboda kommuner

Mariestads Sportfiskeklubb

Långens Fiskevårdsområdesförening

Ösans Nedre Fiskevårdsområdesförening

Tidans Vattenförbund

Skogsvårdsstyrelsen

Electrolux Home Products

Metsä Tissue AB

Fiskeriverket

Länsstyrelsen

Statliga bidrag till kommunal och lokal naturvård

Fiskevårdsbidrag

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Hur togs ansökan fram?

- Åtgärder utgår från kunskaper och erfarenheter hos Mariestads Sportfiskeklubb, Tidans Vattenförbund och kommunerna
- Flera samråd om ambitionsnivåer och realistiska tidsplaner
- Förslag till ansökan
- Förankring hos berörda

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Åtgärder

Total kostnad 1 478 000 kr (varav lokala och kommunala naturvårdsbidrag 221 700 kr = 15 %)

- **Restaurering** (39 % av kostnaden)
Lek- och uppväxtområden
Vandingshinder/Fiskvägar
- **Inventering** (23 % av kostnaden)
Tänkbara lek- och uppväxtområden
Vandringshinder
- **Information** (18 % av kostnaden)
Informationsmöten
Hemsida
Informationsmaterial
- **Projektledning administration och uppföljning**
(20 % av kostnaden)

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Utförda inventeringar

Kräftån	10 km
Nolängsån	3 km
Stålkvarnebacken	3 km
Ösan	14 km
Luttran	5 km
Fägrebacken	8 km
Kronogårdsbacken	3 km
Totalt	46 km

TIDANS VATTENFÖRBUND

Bent Johansson

Inventeringsprotokoll

Bra leksträde

Möjligt leksträde

Vattendrag **Stålkvarnebacken**

Sträcka nummer **8**

Inventeringslag **Jarmo och co**

Sträckans längd **140**

Inventeringsdag **2005-05-19**

Kordinat

Sub-strat	Korn-storlek mm	Mar-ker %
Block	>200	1
Sten	100-200	5
Sten	20-100	40
Grus	2 - 20	40
Sand	0,6 - 2	10
Sand	0,2 - 0,6	3
Mo-ler	< 0,2	1
Dy-slämm		

Ström-hastighet sek/2 m	Mar-ker
0 - 2,5	
2,5 - 4	3
4 - 7	
7 - 13	
13 - 40	
40 +	

Djup cm	Mar-ker %
0 - 10	10
10 - 30	70
30 - 50	20
50 - 80	
> 80	

Strandvegetation		
	vänster	höger
Buskar		
Träd	80	80
Överhäng	80	80

Ved i vatten	
diam cm	längd meter
10 - 20	
20 - 40	
40 - 80	
> 80	

Vattenstånd	
Normalt	
Högt	
Mkt högt	
Lågt	X
Mkt lågt	

Vegetation i vatten		
Mossa	10%	
Vass		
Annat		

Hinder	
Damm	
Trumma	
Annat	

Bredd i meter	
Max	6,5
Min	4
Medel	5

Skugga	%
	80

Anteckningar

Enstaka block

2 st höljor på området (uppe och nere)

Bra leksträde

Projekt
Sjövandrande Tidandöring

Stålkvarnebäcken

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Utförda restaureringsåtgärder vid Trilleholm i september 2005

Före

Efter

Projekt
Sjövandrande Tidanöring

Utförda restaureringsåtgärder vid Trilleholm i september 2005

Före

Efter

Utförda restaureringsåtgärder vid Trilleholm i september 2005

Före

Efter

Utförda restaureringsåtgärder vid Trilleholm i september 2005

Före

Efter

Planerade åtgärder vid Ullervads kraftstation under 2006

Ny vattendom på 1 m³/s förbi kraftstationen

Biotopåtgärder nedanför befintlig damm

Laxtrappa byggs

Erfarenheter av projektet

- Stort intresse och engagemang hos alla
- Det är värdefullt med tidigare erfarenheter från samarbete, kontakter och tillsyn
- Bra med en tydlig arbetsplan och arbetsfördelning
Varje partner gör det den är bra på
- Bra samverkan, tillit och information med alla samarbetspartners, markägare, kraftverksägare etc.
- Bra stöd från bl.a. länsstyrelsen, Kammarkollegiet och Fiskeriverket

Projekt
Sjövandrande Tidanöring